

Korset och Kronan

Nr 48/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 1: Om Gud

Vår lutherska huvudbekännelse är Augsburgska bekännelsen (Confessio Augustana, som brukar förkortas CA). Den första artikeln talar om Gud, den ende Guden, som den Treenige Guden. Det står i inledningen:

För det första håller våra kyrkor med stor enighet fast vid Niceakonciliet beslut om att det bara finns ett enda gudomligt väsen. Detta väsen både kallas Gud och är verkligen Gud. Ändå finns det tre olika personer i Guds väsen, som alla är lika mäktiga och eviga: Gud Fadern, Gud Sonen och Gud den Helige Ande. Alla tre utgör ett enda gudomligt väsen som är evigt, okroppsligt, odelbart och utan ände, med omätlig makt, vishet och godhet, skaparen och uppehållaren av allt som är synligt och osynligt.

Den lutherska kyrkan vet sig på denna punkt vara enig med både fornkyrkan och den romersk-katolska kyrkan. Kyrkomötet i Nicaea ägde rum den 20 maj-25 juli år 325 under närvaro av Kejsar Konstantin. Mot

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

villoläraren Arius bekände man sig till Bibelns klara lära om att Kristus är sann Gud. Arius kallade visserligen Kristus för Gud, men han kunde inte gå med på att Kristus var evig Gud, ett med Fadern, av samma väsen som Fadern. Mot Arius och alla förnekare av Treenigheten lär vår kyrka att både Fadern, Sonen och den Helige Ande är tre olika personer, som alla är lika mäktiga och eviga. Ändå finns det bara ett enda gudomligt väsen, en enda Gud.

Vårt förnuft kan inte fatta detta och därför har det i historien funnits mängder med olika sekter som hellre har följt förnuftet än Guds rena och klara ord. Redan på apostlarnas tid fanns det sådana. Aposteln Johannes skriver:

Mina älskade, tro inte varje ande, utan pröva om andarna kommer från Gud. Det finns ju många falska profeter som har gått ut i världen. Så känner ni igen Guds Ande: varje ande som bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet, den är från Gud, och varje ande som inte bekänner Jesus, den är inte från Gud. Detta är Antikrists ande, som ni har hört skulle komma och som redan nu finns i världen. (1 Joh. 3:1-3).

De s.k. gnostikerna kunde inte tro att Jesus verkligen var Guds evige Son som hade blivit människa. De tänkte sig att "Kristus" var ett slags andligt utflöde från den högsta gudomen. Men att han var evig, sann Gud som sedan blev människa och föddes av jungfru Maria kunde de inte tro på. Sedan kom som nämnts *Arius* och arianismen, som en tid höll på att nästan helt undantränga den bibliska läran. Men *Athanasius* bekämpade den framgångsrikt. *Goterna* på folkvandringstiden var i regel arianer och t.ex. den kända silverbibeln av *Wulfila* (som nu i fragment finns i Uppsala) var en ariansk bibelöversättning.

Vår moderna tid översvämmas tyvärr av sekter och teologer som avvisar Bibelns klara lära om treenigheten. Förutom sådana rörelser som *Jehovas Vittnen* har vi de s.k. *unitariska kyrkorna*, som öppet avvisar treenigheten. Dessa rörelser har sina rötter från 1500-talet i Polen-Litauen och Transsylvanien och de spred sig snabbt under 1700-talets rationalism. I England grundades den första unitariska kyrkan år 1774 och den blev snart stark i USA. Några kända unitarier var USA:s president Thomas Jefferson, Florence Nightingale och Charles Darwin. En unitarisk kyrka var med och bildade Kyrkornas Världsråd.

Förutom dessa öppet arianska samfund finns samma förnekelse i regel bland de s.k. liberala teologerna. Detta gäller också om senare bibelkritiker, som inte vill kalla sig "liberala". En av Sveriges ledande teologer på 1900-talet var t.ex. biskop Gustaf Aulén (1879-1977). I sin dogmatik omtolkar han både treenigheten och Kristi gudom. David Hedegård skriver:

"Allt det som Aulén säger om Kristus kan också sägas om en ädel kristen som Livingstone och kanske också om en from hedning som Gandhi. Det kan tilläggas att Auléns senaste bok, 'Kristen gudstro i förändringens värld' inte betecknar någon brytning med den ståndpunkt som möter i de olika upplagorna av Den allmänliga kristna tron. Även här bortförklaras Kristi eviga gudom och hans

kroppsliga uppståndelse." (Ekumenismen och Bibeln, s. 224).

Vi måste vara tacksamma över att vår lutherska bekännelse så klart och tydligt håller sig till den bibliska läran om treenigheten. Bekännelsen (CA 1) fortsätter med orden:

Med ordet person förstår vi då inte någon del av något annat och inte heller någon egenskap hos någon annan, utan det som existerar i sig självt, som kyrkofäderna uttryckte det.

Bibeln använder inte ordet "person" om Fadern, Sonen och Anden. Men kyrkan har av gammalt använt detta ord för att visa att dessa tre, var och en, existerar i sig själv. Det är inte så att Fadern, Sonen och Anden bara är tre olika sidor eller sätt (modus, plur. modi) hur den evige Guden uppenbarar sig. I fornkyrkan fanns också denna förnekelse, den s.k. *modalismen*, som menade att det inte var fråga om tre självständiga personer, utan enbart av olika *modi*, ungefär som när de antika skådespelarna använde olika masker. Nej, Bibeln lär klart att Jesus Kristus är en självständig person och att även Anden är en självständig person. Därför instämmer också vår lutherska bekännelse i de tre gammalkyrkliga trosbekännelserna, den *apostoliska*, den *nicenska* och den *athanasianska*. I den sistnämnda heter det:

Så är Fadern Gud, Sonen Gud och den Helige Ande Gud, och likväl inte tre Gudar, utan en enda Gud. Så är Fadern Herre, Sonen Herre och den Helige Ande Herre, och likväl inte tre Herrar, utan en enda Herre. Ty såsom vi av den kristna sanningen nödgas att bekänna varje person för sig både såsom Gud och Herre, så förhindras vi av den allmänliga kristna tron att nämna tre Gudar eller Herrar.

Den viktiga och avgörande frågan är: Har dessa bekännelser och vår lutherska bekännelse rätt när de alla bekänner sig till läran om treenigheten? Är detta verkligen en *biblisk* lära? Eller har arianer, muslimer, Jehovas vittnen, unitarier och moderna teologer rätt när de säger att detta inte är

den bibliska läran? Som lutheraner utgår vi ju ifrån Luthers huvudprincip om *Sola Scriptura*, att Bibeln ensam skall avgöra alla lärofrågor. Därför måste vi också pröva bekännelsen utifrån Skriften för att se om den verkligen är biblisk.

1. Bibeln lär att det finns en enda Gud.

Hör Israel! HERREN vår Gud, HERREN är en (5 Mos. 6:4).

Det finns bara en Gud (1 Kor. 8:4).

Herren, din Gud, ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna (Matt. 4:10).

Jag är HERREN, det är mitt namn. Jag ger inte min ära åt någon annan eller mitt lov åt avgudabilder (Jes. 42:8).

Denne ende Gud är den som har skapat hela världen på sex dagar (1 Mos. 1). Han är allsmäktig, allvis, allestädes närvarande. Han har all makt i himmelen och på jorden. Han är verkligen den *ende* Guden. Det finns inte som vissa religioner menar också en ond gud så att det skulle finnas två gudar eller två urprinciper, en god och en ond. Bibeln avvisar också klart och tydligt alla andra folks religioner och deras gudar som avgudar. Bibeln lär det vi kallar *monoteism*, att det bara finns en enda Gud. Hans namn är i Bibeln HERREN, på hebreiska JHVH (יהוה) och på grekiska Kyrios (κύριος). Detta bibliska namn, som Luther stavade med stora bokstäver i sin översättning betyder den Gud som är, och som var och som skall vara i evighet.

2. Bibeln lär att Fadern är Gud.

Att Fadern är Gud framgår av väldigt många bibelställen. Jesu egen bön riktar sig ju till Fadern, den ende sanne Guden:

Fader vår, som är i himmelen (Matt. 6:9)

Och allt vad ni gör i ord eller handling, gör det i Herren Jesu namn och tacka Gud Fadern genom honom (Kol. 3:17).

Näd, barmhärtighet och frid från Gud Fadern (1 Tim. 1:2).

Allt har min Far överlämnat till mig. Och ingen

känner Sonen utom Fadern, inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

3. Bibeln lär att Jesus är Gud.

Bibeln ger Jesus gudomliga namn:

Han (Jesus Kristus) är den sanne Guden och det eviga livet (1 Joh. 5:20).

Tomas svarade honom: Min Herre och min Gud! (Joh. 20:28)

En röst ur molnet sade: ”Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje. Lyssna till honom!” (Matt. 17:5)

De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, välsignad i evighet. Amen (Rom. 9:5).

Bibeln beskriver Kristus med gudomliga egenskaper:

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud (Joh. 1:1-2, Jesus Kristus är evig).

Jesus Kristus är densamme, i går och i dag och i evighet (Hebr. 13:8, Jesus Kristus förändras inte).

Se jag är med er alla dagar intill tidens slut (Matt. 28:20, Jesus Kristus är närvarande överallt).

Herre, du vet allt (Joh. 21:17, Jesus Kristus vet allting).

Jag har fått all makt i himlen och på jorden (Matt. 28:18, Jesus Kristus är allsmäktig).

Bibeln visar att Jesus gjorde gudomliga gärningar:

Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till (Joh. 1:3, skapelsen).

Han bär allt genom sitt mäktiga ord (Hebr. 1:3, försynen). Människosonen har makt här på jorden att förlåta synder (Matt. 9:6). Han har gett honom makt att hålla dom (Joh. 5:27).

Biblisk historia: Vid bröllopet i Kana visade Jesus sin härlighet genom att fövandla vatten till vin (Joh. 2:1-11). – Jesus stillade stormen (Luk. 8:22-25). – Jesus botade den lame (Matt. 9:1-8). – Jesus uppväckte Lasarus från de döda (Joh. 11:38-44). – Jesus uppstod från de döda (Matt. 28:6-7).

Bibeln visar att Jesus tillskrivs gudomlig

ära och härlighet:

Alla ska ära Sonen liksom de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern, som har sänt honom (Joh. 5:23).

Alla Guds änglar ska tillbe honom (Hebr. 1:6).

Anm.: Se Fil. 2:10 (alla ska böja knä i Jesu namn), Upp. 5:12-13 (allt skapat tillber Lammet, Kristus).

4. Bibeln lär att den Helige Ande är Gud.

Bibeln ger den Helige Ande gudomliga namn:

Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er (1 Kor. 3:16)?

Då sade Petrus: ”Ananias, varför har Satan uppfyllt ditt hjärta, så att du ljög för den Helige Ande? ... Du har inte ljugit för människor utan för Gud” (Apg. 5:3-4).

Bibeln visar att Anden har gudomliga egenskaper:

Vart ska jag gå för din Ande, vart kan jag fly för ditt ansikte? Stiger jag upp till himlen är du där, bäddar jag åt mig i dödsriket är du där. Tar jag morgonrodnadens vingar, gör jag mig en boning ytterst i havet, ska också där din hand leda mig och din högra hand hålla mig (Ps. 139:7-10, Guds Ande är närvarande överallt).

Anden utforskar allt, även djupen i Gud (1 Kor. 2:10, Anden är allvetande).

Hur mycket mer ska då inte Kristi blod rena våra samveten från döda gärningar till att tjäna den levande Guden? Han har genom den evige Ande framburit sig själv som ett felfritt offer åt Gud (Hebr. 9:14, Anden är evig).

Bibeln tillskriver den Helige Ande gudomliga verk:

Himlen är skapad genom HERRENS ord, hela dess här genom hans muns Ande (Ps. 33:6, skapelsen).

Då frälste han oss ... genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den Helige Ande (Tit. 3:5, helgelsen).

Bibeln ger den Helige Ande gudomlig ära och härlighet:

Härlighetens Ande, Guds Ande, vilar över er (1 Petr. 4:14).

5. Bibeln lär att de tre personerna av evighet är tre skilda personer.

Skillnaden mellan de olika personerna i Gudomen beskrivs så: Sonen är född av Fadern i evighet, den Helige Ande utgår från Fadern och Sonen i evighet.

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till (Joh. 1:1-3).

Du är min Son. Jag har fött dig i dag (Ps. 2:7).

När Hjälparen kommer, som jag ska sända er från Fadern, sanningens Ande, som utgår från Fadern, då ska han vittna om mig (Joh. 15:26).

Eftersom ni är söner, har Gud sänt i våra hjärtan sin Sons Ande som ropar: Abba! Fader! (Gal. 4:6).

Triquetra, gammal symbol för treenigheten.

Här ser vi först att Ordet, Kristus, av evighet var hos Fadern. Att Kristus är född av Fadern betyder därför att han av evighet är Guds enfödde Son. Detta kan vi inte fatta med vårt förnuft, men enligt Bibelns ord tror vi detta fast och visst. Att Fadern och Sonen båda gemensamt av evighet sänder Anden är också en bibliska sanning, som vi inte kan förstå med förnuftet. I den nicenska trosbekännelsen heter det:

Jag tror också på den Helige Ande, Herren och livgivaren. Han utgår av Fadern och Sonen, och liksom Fadern och Sonen tillbeds han och äras, och han har talat genom profeterna.

Orden att Anden utgår även av Sonen är ett senare tillägg (belagt år 410) till nicenska

trosbekännelsen för att betona denna bibliska lära.

I den ortodoxa kyrkofamiljen (grekisk-ortodoxa m.fl.) accepterar man tyvärr inte detta att Anden utgår av både Fadern och Sonen. Men Bibeln lär klart och tydligt att den Helige Ande också är Sonens Ande (Rom. 8:9, Gal. 4:6, Fil. 1:19, 1 Petr. 1:11). Anden sänds i Jesu namn (Joh. 14:26). Jesus sänder Anden från Fadern (Joh. 15:26). Jesus sade till apostlarna: Tag emot den Helige Ande (Joh. 20:22).

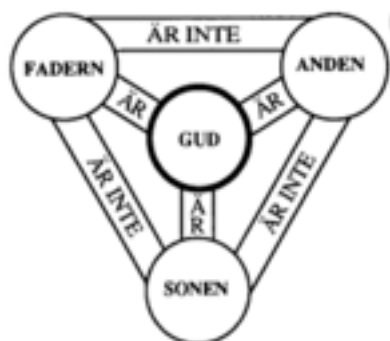
6. Sammanfattning.

Vi har nu sett att Bibeln å ena sidan lär att det endast finns en Gud, men å andra sidan att både Fadern, Sonen och Anden var för sig är Gud och att de är skilda personer. Det finns också ett par bibelställen som uttryckligen nämner de tre personerna tillsammans:

Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den Helige Andes namn (Matt. 28:19).

Vår Herre Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den Helige Andes gemenskap vare med er alla (2 Kor. 13:13).

Av ovanstående bibelställen i punkt 1-5 är det uppenbart att Bibelns lära är just treenigheten. Visserligen använder Bibeln inte detta ord, som är kyrkans sammanfattning av allt vad Bibeln lär om Gud och

de tre personerna i gudomen. Men ofta måste vi ändå använda kyrkliga ord som en god, biblisk sammanfattning av den kristna läran. Vår Augs-

burgska bekännelse lär rent och klart och bibliskt om Gud. Artikeln CA 1 har så en avslutning där man avvisar läror som strider mot Bibelns undervisning. Där står det:

Därför förkastar vi alla villoläror som strider mot denna artikel, t.ex. manikéernas, som lärde två gudar, en ond och en god. Likaså fördöms valentinianerna, arianerna, eunomianerna och muslimerna och alla liknande, liksom också gamla och nya samosatener, vilka bara räknar med en enda person. De två andra, Ordet (Kristus) och den Helige Ande bortförklarar de med sina sofismer och säger att Ordet bara är ett vanligt ord eller en röst och att den Helige Ande bara är en skapad rörelse hos ting.

I vår tid är Augustanas första artikel mycket aktuell. På Luthers tid var det en artikel alla var överens om. Man visste att detta var Bibelns egen lära och man var medveten om att fornkyrkans bekännelser stämde överens med Bibeln. Men idag är det inte längre så. Den moderna teologin har släppt in förnuftet och dess idéer i den kristna kyrkan. När så läran om Treenigheten förvanskas kommer också alla andra läror att vanställas. Om Fadern inte är den evige skaparen av världsalltet, om Sonen inte är sann Gud och sann människa och om den Helige Ande inte är ett med Fadern och Sonen och mäktig att skänka oss syndernas förlåtelse och evigt liv, så är vi alla förlorade. Då har djävulen tagit hem spelet. Vi ser ju hur även djävulens existens ifrågasätts i de moderna kyrkorna. När Bibelns lära om Treenigheten vacklar, vacklar också lärorna om synd och nåd, himmel och helvete, lag och evangelium, frälsning och förtappelse, synd och dom, nåd och förlåtelse.

Därför är det utomordentligt viktigt att vi i den lutherska kyrkan, ja, att kristna i alla kyrkor vänder tillbaka till Bibelns rena och klara lära om Gud. Endast genom den läran kan vi bli frälsta. Därför säger också den Athanasianska trosbekännelsen:

Detta är den allmänna kristna tron. Den som inte av hjärtat stadigt tror så kan inte bli salig

* * *

Forts. i nästa nr.